

Εἰς τὴν Πανένδοξον Κοίμησιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (Ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη](#)

Κανείς νομίζω δὲν ἀγνοεῖ ὅτι σπουδαιότερος ἀγώνας ρητορικῆς ἐγκωμιαστικοῦ λόγου δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξη ἀπὸ αὐτὸν ἐδῶ, ἐὰν βέβαια ἤθελε προσπαθήσει κανεὶς νὰ τηρήσῃ τὰ καθιερωμένα καὶ πρέποντα.

Ἐγὼ προσωπικὰ δυσκολεύομαι τόσο περισσότερο νὰ ἐπιδιώξω στὴν προκειμένη περίσταση τὸν πρέποντα λόγο, ὅσο νομίζω ὅτι ὅλοι μὲν οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν ἀσφαλῶς αὐτὸ τὸν ἄθλο τῶν ἐγκωμίων πρὸς τὴν Παρθένο, πλὴν ὅμως οὔτε εἶναι

καν δυνατόν νὰ ἐλπίζουσι ὅτι θὰ ἀνταποκριθοῦν μὲ τὰ ἐγκώμια τοὺς στὸ μεγαλεῖο τῆς πραγματικότητος.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς κατηγορήσουσι γιὰ τόλμη. Γιατί ποῦ ὑπάρχει τόλμη; Τὸ νὰ καταπιάνεται βέβαια κανεὶς μὲ ὑψηλὰ θέματα καὶ νὰ ἐγκαταλείπη τὴν προσπάθεια ἐμπρὸς στὸ ἐνδεχόμενον μίας ἡττας δὲν θὰ ἦταν λογικόν.

Πράγματι κανεὶς ἀπολύτως δὲν θὰ μπορούσε νὰ κατηγορήσῃ ὅσους ὑστέρησαν στὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖο κανεὶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κερδίσῃ. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ ὑποχώρησις ἢ ἡττα ὅ,τι εἶναι ἐκτὸς εὐθύνης καὶ κατηγορίας;

Ἄφοῦ λοιπὸν προσήρμωσα τὸ λόγο μὲ τὶς δυνάμεις μου, θὰ πλέξω τὸ ἐγκώμιον τῆς Παρθένου, προσθέτοντας ὅτι δὲν τὸ ἐπιχειρῶ αὐτὸ γιὰ νὰ κάμω γνωστὸς τοὺς ἀκροατὲς τὶς χάριτες τῆς Παρθένου ποὺ τυχὸν ἀγνοοῦν, γιατί δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ θὰ μπορούσε ν' ἀγνοῇ τὸ κοινὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ γιὰ νὰ κάμω, μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῆς αἰτίας τῆς σωτηρίας μου, καλύτερη τὴν ψυχὴν, σὲ ὅσους βέβαια εἶναι τοῦτο δυνατόν, ἀφοῦ θυμηθῶ καὶ τὴ δική μου σωτηρίαν.

Γιατί γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο μου φαίνεται ὅτι ὅλοι ὑμνησαν τὴν Παναγίαν καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ μὴν ἔκαμε αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, ἐπιτυχάνοντας βέβαια ἄλλος λιγώτερον καὶ ἄλλος περισσότερο τὸ σκοπὸν του. Γιατί εἶναι πολυῦμνητη ἡ Παρθένος ὅχι μόνον ἀφότου γεννήθηκε, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀκόμη χαρισθῆναι τοὺς ἀνθρώπους.

2. Γιατί βέβαια καὶ οἱ προφῆτες καὶ οἱ ὀραματισμοὶ καὶ οἱ προφητεῖαι τοὺς τὴν μακαρίαν Παρθένον ὑμνοῦσαν. Κι ἂν ὑπῆρχε κάτι πραγματικὰ σεβαστόν, ὅπως ἡ Σκηνὴ καὶ ἡ Κιβωτὸς καὶ τὰ ἱερὰ στρατόπεδα τοῦ Μωυσῆ καὶ ὅλα ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπερηφανεύονταν οἱ Ἑβραῖοι, πέρα ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν τοὺς τὸ θαῦμα τῆς Παρθένου συμβόλιζαν.

Γιατί ὅλα αὐτὰ ὅχι μόνον ἦσαν σεβαστά, ἀλλὰ καὶ δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἀκριβῶς γιὰ νὰ τὴν προεικονίσουν καὶ νὰ τὴν προαναγγείλουν τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλὰ τί λέγω; Ἄφοῦ τὰ ἐγκώμια ποὺ ψάλλθησαν τοὺς ἀνθρώπους, εἴτε σὲ ἔπαινον γενικὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἴτε γιὰ ἰδιαίτερα ἀγαθὰ, πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν ὅλα στὴν Παρθένον.

Γιατί δὲν ὑπάρχει κι οὔτε εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπάρξῃ μικρὸ ἢ μεγάλο ἀγαθὸ ἄξιο νὰ τιμήσῃ τὸ ἀνθρώπινο γένος, ποὺ νὰ μὴν τὸ ἔφερε στὸν κόσμον ἢ καινὴ μητέρα καὶ ὁ καινὸς τόκος τῆς. Κι ὄχι μόνο ὅταν φανερώθηκε, ἀλλὰ ἀπὸ πολὺ πιὸ πρὶν, μὲ μόνο τὸ γεγονὸς ὅτι ἐπρόκειτο νὰ φανερωθῇ.

Γιατί, ἂν ὅλα τὰ κάνουμε γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε τὸ Θεό, ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ κατάληξη ὅλων τῶν ἀγαθῶν, ἢ ὁποῖα ὅμως δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ πραγματοποιηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς τὴν δωρεὰν τῆς Παρθένου, πῶς δὲν ἀναφέρονται τὰ πάντα σ' αὐτήν; Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία νὰ ἐπαινῆται ὁ,τιδήποτε ἐπαινετὸ ὑπάρχει στοὺς ἀνθρώπους.

Ἄλλὰ ἡ αἰτία πάλι ὅλων τῶν ἀγαθῶν ποὺ ἔχουμε εἶναι ἡ ἔνωση μὲ τὸ Θεό. Κι αὐτὴ ὅμως ἡ ἔνωση στὴν Παρθένο ὀφείλεται. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο ἢ πολυῦμνητη πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ αἰτία ὅλης τῆς ωραιότητος καὶ τῆς μεγαλοπρέπειας καὶ κάθε ἄλλου πράγματος ποὺ εἶναι ἄξιο νὰ ὑμνῆται μέσα στὸ ἀνθρώπινο γένος.

Καὶ γι' αὐτὸ ὅλα τὰ ἐγκώμια πρὸς αὐτὴ πρέπει νὰ ἀναφέρονται μόνο. Ἄλλὰ καὶ γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουμε κι εἴμαστε ἄνθρωποι, τῇ μακαρίᾳ Παρθένο πρέπει νὰ θεωροῦμε αἰτία. Ἀκόμη περισσότερο: ὅπως γιὰ χάριν τοῦ καρποῦ ὑπάρχει τὸ δένδρο, ἔτσι γιὰ χάριν τῆς Παρθένου δόθηκε καὶ ἡ ἁρμονία καὶ ἡ ἴδια ἢ ὑπαρξὴ σ' ὅλη τὴν κτίση, καὶ στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ καὶ στὸν ἥλιο καὶ σὲ καθετὶ ποὺ ὑπάρχει.

Ἄν λοιπὸν γιὰ τὸν καρπὸ ἐπαινοῦμε τὸ δένδρο, ἂν τὸν καρπὸ ἐπιδοκιμάζῃ ὁποῖος χαίρεται γιὰ τὸ δένδρο, ποῖος δὲν γνωρίζει ὅτι ὅλη ἡ ἱερὴ μεγαλοπρέπεια τῆς κτίσεως καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ ωραιότης, «καθετὶ ποὺ εἶναι ἀγαθὸ καὶ ἄξιο ἐπαίνου», σύμφωνα μὲ τὸ ρητὸ τοῦ Παύλου, πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴν Παρθένο; Ὡστε μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς ἡ κρίση ποὺ διατύπωσε ὁ Θεὸς λέγοντας ὅτι τὰ δημιουργήματά Του εἶναι καλὰ καὶ «καλὰ λίαν», ἀποτελοῦσε ἐγκώμιο τῆς Παρθένου.

3. Ἀπὸ τόσο λοιπὸν παλαιὰ ἐγκωμιαζόταν. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον τὸ ὅτι ἡ Παρθένος εἶναι ὁ καρπὸς τῶν δημιουργημάτων καὶ ὅτι αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἀναφορὰ καὶ σχέση τῆς μακαρίας πρὸς τὸ ὕλικὸ σύμπαν, γίνεται φανερὸ ἀπὸ τὰ παραπάνω.

Ἐφόσον δηλαδὴ σὲ ὅλη τὴ φύση καρπὸς εἶναι ὅ,τι τὴν ἐπαναφέρει ἀπὸ τὴν ἐξαφάνιση πρὸς τὴν ὁποῖα βαδίζει καὶ τὴν καθιστᾷ καὶ πάλι νέα μὲ τὴν νέα ζωὴ τῆς καρποφορίας, ποῖος (στὴν περίπτωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως) ἀνέπλασε καὶ ἀναγέννησε τοὺς ἀνθρώπους; Ἀπὸ ποῦ προῆλθε ἡ «καινὴ κτίσις»;

Ποῖος ἄλλαξε ριζικὰ ὅλο τὸ σύμπαν; Γιατί βέβαια εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ οὐρανὸς δέχθηκε νέους ἀναγεννημένους πολίτες. Κι αὐτοὺς τοὺς μετέφερε ἀπὸ τὴ γῆ ἢ

Παρθένος! Ἡ γῆ πάλι εἶχε σὰν κάτοικό της τὸν καινὸ ἄνθρωπο, τὸν ἴδιο τὸν Δεσπότη τοῦ οὐρανοῦ. Κι αὐτό, γιατί δὲν παρήγαγε πιά τὸν παλιὸ καρπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀγκάθια καὶ τριβόλια, ἀλλὰ τὸ νέο ἄνθος τῆς δικαιοσύνης, τὴν Παρθένο.

Δὲν ἔδιωξε ἔτσι ἡ Παρθένος τὰ γηρατειὰ μόνο ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύση, χαρίζοντας σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴ δυνατότητα νὰ ξαναζήσουν, ἀλλὰ χάρι σ' αὐτὴ θὰ γίνῃ καλύτερος, θὰ ἐλευθερωθῆ δηλαδὴ ἀπὸ τὴ φθορά, καὶ ὁ ἴδιος ὁ οὐρανός, καθὼς καὶ ἡ σελήνη καὶ ἡ γῆ καὶ τ' ἀστέρια.

Γιατί βέβαια δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἀναστηθῆ ἡ κτίσις ἀπὸ τὴ φθορά, ἂν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ δὲν εὔρισκαν τὴν ἐλευθερία τους. Καὶ τὸ λύτερο αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας, τὸν πρωτότοκο τῶν νεκρῶν, τὸ ἔφερε ἀκριβῶς στὴ γῆ ἡ Παρθένος.

Θὰ ἀπαλλάξῃ λοιπὸν τὴ γῆ ἀπὸ τὴ φθορὰ καὶ θὰ ἐκπληρώσῃ τὸ διακαῆ πόθο της ἀποδίδοντας τὴν ἀφθαρσία, ποὺ «περίμενε ἀναστενάζοντας», ὅπως λέγει ὁ Παῦλος. Ἔτσι εἶναι φανερὸ ὅτι αὐτὸ ποὺ ὁ προφήτης λέγει πρὸς τὸ Θεό: «θὰ χορτάσῃ ἡ γῆ ἀπὸ τὸν καρπὸ τῶν ἔργων σου», ἀναφέρεται σ' αὐτὸν τὸν καρπὸ, στὴν Παρθένο. Καὶ Αὐτὴν ἀκριβῶς ὑπονοεῖ σὰν πόθο τῆς γῆς, γιατί, σύμφωνα μὲ τὸ ψαλμικό, κι ἡ γῆ θὰ χορτάσῃ, ὅταν φανερωθῆ ἡ «δόξα τοῦ Σωτῆρος».

Ἄν πάλι ἡ Γραφὴ ἀποκαλῆ γῆ καὶ τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι φανερὸ ὅτι καὶ αὐτοὶ χάρις στὴν Παρθένο εἶδαν νὰ πραγματοποιιοῦνται ὅλες οἱ ἐπιθυμίες τους κι ἔφθασαν στὴν ἡμέρα ἐκείνη, ποὺ εἶχαν ἐπιθυμήσει οἱ Προφῆτες νὰ φθάσουν.

Γιατί βέβαια οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ χάσαμε μὲ τὴ πτώση τὴν εὐτυχία, γιὰ τὴν ὁποία πλασθήκαμε, τὴν ποθούσαμε ἀπὸ τότε ἀδιάκοπα. Κανεὶς ὅμως οὔτε ἀπὸ τοὺς Ἄγγέλους οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ μᾶς τὴν ξαναπροσφέρῃ. Καὶ πέφταμε συνέχεια σὲ χειρότερα, ὥστε νὰ εἶναι ἔτσι ἀδύνατο νὰ ξαναγυρίσουμε στὴν πρώτη κατάστασή μας.

Κι ὅμως αὐτὴ μόνο τὴν εὐτυχία ποθώντας στενάζαμε. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν εὐτυχία μᾶς ἔδωσε τὴ δυνατότητα νὰ τὴν ξαναβροῦμε μόνη ἡ Παρθένος.

Αὐτὴ ξεπλήρωσε τὴν ἐπιθυμία μας ἐνώνοντας μὲ τοὺς ἀνθρώπους τὸν μόνον Ἐπιθυμητό, Αὐτὸν πού, ὅταν κανεὶς τὸν βρῆ, δὲν μπορεῖ νὰ ζήτησῃ τίποτε παραπέρα. Καὶ τὸν ἔνωσε τόσο στενά, ὥστε νὰ μετὰσχῃ ὄχι μόνο στὸν τρόπο καὶ τὸν τόπο τῆς ζωῆς μας, ἀλλὰ καὶ στὴν ἴδια μας τὴ φύση.

Ἄλλ' ὅμως δὲν περιορίσθηκε νὰ εὐεργετήσῃ μόνο τοὺς ἀνθρώπους κι αὐτὸν ἔδω τὸν κόσμον, σὰν νὰ εἶχε βάλῃ ὄριο στὶς δωρεές της τὸν οὐρανό. Ἀντίθετα κι αὐτὸν τὸν οὐρανὸ τὸν ξεπέρασε, κι αὐτὸν τὸν «ἐκάλυψε» μὲ τὴν ἀρετὴ της.

Γιατί φάνηκε χρήσιμη καὶ στοὺς Ἀγγέλους, στὶς ἴδιες τὶς «Ἀρχές» καὶ «Ἐξουσίες». Ἔκαμε νὰ ἀνατείλῃ καὶ γι' αὐτοὺς τὸ φῶς, τοὺς ἔδωσε τὴ δυνατότητα νὰ γίνουν σοφώτεροι ἀπὸ πρὶν καὶ καθαρώτεροι, νὰ γνωρίσουν τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴ σοφία τοῦ Θεοῦ καλύτερα. Γιατί ἡ «πολυποίκιλη σοφία τοῦ Θεοῦ διὰ μέσου αὐτῆς γνωρίσθηκε στὶς Ἀρχές καὶ στὶς Ἐξουσίες καὶ τὸ βάθος τοῦ πλοῦτου τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ» διὰ μέσου αὐτῆς, σὰν νὰ χρησιμοποιοῦσαν τὰ μάτια ἢ τὸ φῶς τὸ δικό της, τὸ εἶδαν καθαρὰ ὅλοι. Ἔτσι ἡ Παρθένος ὑπῆρξε ὁ μοναδικὸς ὁδηγὸς κάθε ψυχῆς καὶ κάθε νοῦ πρὸς τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

4. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο δημιούργησε ἡ Παρθένος καινὸ οὐρανὸ καὶ γῆ καινὴ. Ἡ καλύτερα ἀποτελεῖ αὐτὴ ἡ ἴδια τὴν καινὴ γῆ καὶ τὸν καινὸ οὐρανό. Καὶ εἶναι βέβαια γῆ, γιατί προῆλθε ἀπὸ τὴ γῆ.

Εἶναι ὅμως γῆ καινὴ, γιατί σὲ τίποτε δὲν ταίριαζε μὲ τοὺς προγόνους της, οὔτε κληρονόμησε τὴν παλιὰ ζύμη, ἀλλὰ ἔγινε, σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ Παύλου, αὐτὴ ἡ ἴδια «νέο φύραμα» κι ἔκαμε τὴν ἀρχὴ ἑνὸς γένους καινούργιου.

Ἀλλὰ ποῖος ἀγνοεῖ τὸ γιατί ἡ Παρθένος εἶναι οὐρανός; Εἶναι ὅμως πάλι οὐρανὸς καινός, γιατί βρίσκεται πέρα ἀπὸ κάθε εἶδους γηρατειᾶ κι εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερη ἀπὸ κάθε φθορὰ καὶ γιατί ἀκόμη μόλις τὸν τελευταῖο καιρὸ, σ' αὐτὲς τὶς ἔσχατες ἡμέρες, χαρίσθηκε στοὺς ἀνθρώπους, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, πὺ κήρυξε ὁ Ἡσαΐας: «οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν δώσω ὑμῖν».

Κι ἂν θέλῃς νὰ προχωρήσουμε περισσότερο, ἡ Παρθένος εἶναι μία γῆ καὶ ἕνας οὐρανὸς θαυμαστὸς καὶ ὑπέροχος γιατί κι ἀπὸ τὴ γῆ ὑψώθηκε παραπάνω καὶ τὸν οὐρανὸ τὸν ξεπέρασε τόσο στὴν καθαρότητα, ὅσο καὶ στὴ μεγαλωσύνη.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ βέβαια τὸ μέγεθος, ἡ Παρθένος εἶχε ἔνοικον Ἐκεῖνον, πὺ ὁ οὐρανὸς δὲν μπορούσε νὰ χωρέσῃ. Ἀλλὰ ἦταν καὶ ἀφάνταστα καθαρώτερη ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἀφοῦ ἐκεῖνα πὺ δὲν ἦσαν δυνατὸ νὰ τὰ δοῦν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς αὐτὸς νὰ σχισθῆ ἢ νὰ ἀνοιχθῆ, τίποτε δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ τὰ ἀπολαύσουν διὰ μέσου τῆς Παρθένου.

Ἀκόμη περισσότερο, ἡ Παρθένος γίνεται ὁδηγὸς σ' ὅσους ἀνυψώνονται πρὸς τὸ Θεό, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς ἀντιστέκεται. Κι ἐνῶ ἐκεῖνος πρέπει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ μέση, ἂν δὲν ἔμπαινε ἡ Παρθένος ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους, δὲν θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ λάβουν μέρος οἱ γῆινοι στὰ ὑπερκόσμια.

Πραγματικά, κατὰ τὸ γραφικὸ λόγο, ὁ οὐρανὸς δὲν μπόρεσε νὰ ὑποφέρῃ τὴ θεία ἀκτίνα καὶ σχίσθηκε, μόλις αὐτὴ πέρασε. Γιατί, λέγει ἡ Γραφή, ὅταν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα κατέβηκε μὲ τὴ μορφή περιστεριοῦ πάνω στὸν ὁμότιμο Ἰησοῦ, ὁ μέγας

Ἰωάννης «εἶδε τοὺς οὐρανοὺς νὰ σχίζονται».

Ἀντίθετα, ἡ μακαρία, ὅταν τὴν ἐπισκέφθηκε τὸ Πνεῦμα, ἀπήλαυσε ἀκόμη μεγαλύτερη μέσα της τὴν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Παῦλος εἶπε ὅτι «ξεπερνᾷ κάθε ἀνθρώπινο νοῦ». Κι ἔγινε θαυμαστὸς τόπος τῆς ὑποστάσεως τοῦ ἴδιου τοῦ Σωτήρα, πὺ εἶναι πέρα ἀπὸ κάθε τοπικὸ ὄριο.

Καὶ Τὸν ἔφερε μέσα της μὲ τόσο μεγάλη ἄνεση, ὥστε νὰ κυφορήσῃ καὶ νὰ γεννήσῃ ἀνώδυνα. Ἐπομένως, εἶναι φανερὸ πὺς ἐκεῖνο πὺ ὁ προφήτης ὀνομάζει «οὐρανὸν οὐρανοῦ» καὶ τονίζει ὅτι ἀρμόζει μόνο στὸ Θεό, λέγοντας τὸ γνωστὸ «ὁ γὰρ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ Κυρίῳ», εἶναι ἡ Παρθένος.

Γιατί ἄλλωστε «οὔτε ὁ ἴδιος ὁ οὐρανός, λέγει ἀλλοῦ ἢ Γραφή, εἶναι καθαρὸς ἐνώπιόν σου». Ἐνῶ αὐτὴ πὺ βρίσκεται κοντὰ στὸ Θεό, δηλαδὴ ἡ Παρθένος, δὲν εἶναι ἀπλῶς καθαρὴ ἀπὸ κάθε κακία, ἀλλὰ καὶ θετικὰ «καλή»; Κι ὄχι πάλι σ' ἓνα μόνο σημεῖο, ἀλλὰ ἐξ ὀλοκλήρου καλή: «ὄλη γὰρ εἶ καλή», λέγει. Καὶ δὲν πρόκειται ἐδῶ γιὰ ἀνθρώπινη κρίση, ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἀνακηρύσσει «καλή» τὴ μακαρία. Κι αὐτὸ ὄχι κατὰ τρόπο συνηθισμένο, ἀλλὰ μὲ θαυμασμὸ καὶ μὲ ἔκπληξη: «Τί γὰρ εἶ καλή, ἢ πλησίον μου;» λέγει. Κι ὄλα αὐτά, μολοντί μπροστὰ στὸ Θεὸ «κάθε ἀνθρώπινη δικαιοσύνη εἶναι, κατὰ τὴ Γραφή, σιχαμερώτερη ἀπὸ ὁποιοδήποτε βδέλυγμα» κι ἀποκαλεῖται πονηρία.

Ὅπως λοιπόν, γίνεται φανερό, ἡ δικαιοσύνη τῆς Παρθένου δὲν βρισκόταν μέσα στὰ ἀνθρώπινα ὄρια. Ἡ Παρθένος ξεπέρασε τὴν ὑπόλοιπη ἀνθρώπινη φύση ὄχι ἀπλῶς λίγο ἢ πολὺ, τόσο δηλαδὴ πὺ νὰ ὑπάρχῃ ἀντιστοιχία, ἀλλὰ σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε νὰ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ μετρηθῇ ἢ μεταξὺ τους ἀπόσταση.

5. Γι' αὐτὸ καὶ συγκάλυψε κάθε ἀνθρώπινη κακία κι ἀπέδειξε τοὺς ἀνθρώπους ἀξιόους νὰ ἐνωθοῦν καὶ νὰ ζήσουν μαζὶ μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὴ γῆ ἀξία νὰ γίνῃ διαμονὴ τοῦ Σωτήρα. «Ὅλοι ξέφυγαν ἀπὸ τὸ σκοπὸ τους καὶ ταυτόχρονα ἀχρηστεύθηκαν».

Κανεὶς δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ βοηθήσῃ τὸ γένος πὺ κινδύνευε οὔτε νὰ ἀναχαίτισῃ τὴν ἀμαρτία, πὺ εἶχε ξεχυθῆ σὰν ποτάμι. Γιατί καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ κριτὲς καὶ ὄλοι οἱ προφῆτες κι ὄσοι γενικώτερα ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους ἀνθρώπους ἦσαν θεοσεβεῖς—ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν βέβαια δυνατὸν νὰ ἐλπίζῃ κανεὶς πὺς θὰ ἔλθῃ κάποια καλυτέρευση στὸ γένος—κανεὶς ἀπὸ ὄλους αὐτοὺς δὲν μποροῦσε νὰ βοηθήσῃ στὸ παραμικρὸ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἀφοῦ οὔτε τοὺς ἴδιους τοὺς ἑαυτοὺς τους δὲν μπόρεσαν νὰ ἀναδείξουν καθαρὸς ἀπὸ κατηγορίες καὶ τιμωρίες, ἀλλ' ὅταν ἔφυγαν ἀπὸ ἐδῶ, τοὺς ὑποδεχόταν ὄλους ὁ Ἄδης. Κι ἦταν ἔτσι ἀδύνατο νὰ ξανάρθῃ σὲ μᾶς ἡ προηγούμενη ζωὴ μας, ἀφοῦ οἱ ἀνθρωποὶ δὲν μποροῦσαν οἱ ἴδιοι νὰ ἐπαρκέσουν στοὺς ἑαυτοὺς τους, οἱ δὲ ἀγαθοὶ

Ἄγγελοι, μολονότι ζητοῦσαν ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴν καλυτέρευσίν μας καὶ προσπαθοῦσαν ν' ἀγωνισθοῦν μαζί μας, νικιόνταν μπρὸς στὸ μέγεθος τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν, κι ἐνῶ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου ἡ πληγὴ ἦταν ἀπαραίτητη, ἦταν ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας στοὺς ἀνθρώπους μισητός. «Ἔσκυψε, πράγματι, καὶ κοίταξε πάνω στὴ γῆ καὶ δὲν βρῆκε κανέναν ποὺ νὰ σκέπτεται στὰ σοβαρὰ καὶ νὰ ζητῇ τὸ Θεό».

Ἀλλὰ συνέβηκε μὲ τὴν ἀνθρωπότητα ὅ,τι συμβαίνει μὲ ἓνα σῶμα, ποὺ ἔχει καταστραφῆ ὀλόκληρο ἀπὸ τὴν ἀρρώστια καὶ δὲν τοῦ ἀπομένει κανένα σημεῖο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐκεῖνος ποὺ θέλει νὰ τὸ θεραπεύσει νὰ ἀνακαλέσει τὴν ὑγεία.

Γιατί ἤθελε βέβαια ὁ Θεὸς τὴ σωτηρία μας, σὰν φιλόανθρωπος ποὺ εἶναι, ἀλλὰ δὲν εὔρισκε τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους θὰ μπορούσε ν' ἀρχίσει τὴν προσφορὰ τῶν δωρεῶν του κατὰ τρόπο δίκαιο.

Γιατί ἀποτελεῖ νόμο τῆς θείας δικαιοσύνης τὸ νὰ προσφέρῃ μερικὲς φορές τὶς εὐεργεσίες ἐκεῖνες ποὺ κάνουν τὴν ἀνθρώπινη φύση καλύτερη καὶ χωρὶς οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸ θέλουν. Ἄλλ' ἀποτελεῖ ἐξ ἴσου νόμο οἱ εὐεργεσίες, ποὺ ἐπανορθώνουν τὴ θέληση καὶ τὴν διάθεση τοῦ ἀνθρώπου καὶ φέρνουν μέσα μας τὸ Θεὸ καὶ μᾶς δίνουν τὸν ἀρραβῶνα τῆς οὐράνιας εἰρήνης, νὰ εἶναι βέβαια μεγάλες καὶ νὰ ξεπερνοῦν κάθε ἀνθρώπινη ἐλπίδα, νὰ μὴ χορηγοῦνται ὅμως σὲ ὅλους, ἀλλὰ μόνο σὲ ὅσους συμβαίνει νὰ ἔχουν προηγουμένως συνεισφέρει ἀπὸ τὴν πλευρὰ τους ὅ,τι συντελεῖ στὴν προσέλκυση καὶ διατήρησή τους.

Γι' αὐτό, πρὶν κατέβῃ ὁ Σωτὴρας στὴ γῆ καὶ πρὶν ὑπάρξουν τὰ μυστήρια τῆς θείας του οἰκονομίας, τὰ ὁποῖα ἐπανεφέραν μεμιᾶς τὴ θέλησή μας, ποὺ εἶχε ξεπέσει ἀπὸ τὴ θεία ἀγάπη, χρειαζόταν μία ἀνθρώπινη δικαιοσύνη ἱκανὴ ὅχι μόνο νὰ ἀντισταθμίσει τὴν τόσο μεγάλη ἀνθρώπινη κακία, ἀλλὰ μὲ πολὺ μεγαλύτερη δύναμη.

Αὐτὴ ἔπρεπε νὰ συντελέσει ἀποφασιστικὰ στὸ νὰ ξεπλυθῆ ἡ ἀνθρώπινη φύση ἀπὸ τὸ μίσημα, νὰ ἐξαλειφθῆ ἡ αἰσχύνη ποὺ τῆς προκαλοῦσε ἡ ἁμαρτία, νὰ καταργηθῆ ἡ ὕβρις τοῦ ἐχθροῦ Διαβόλου καί, ἀφοῦ συμφιλιωθῆ, νὰ προσφέρῃ ὁ Θεὸς τὸ χέρι του στοὺς ἀνθρώπους.

6. Καὶ νὰ ποὺ πρόσφερε ἡ Παρθένος γιὰ χάρη ὅλου τοῦ κόσμου αὐτὴ τὴν ὑπέροχη δικαιοσύνη κι ἔγινε σ' ἐμᾶς ἡ κάθαρση κι ὁ ἰλασμός κι ἐξάγνισε ὀλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Κι ὅπως ἡ φλόγα ἢ ἡ φωτοχυσία μεταδίδεται σ' ὅποιο σῶμα συναντήση, ἔτσι καὶ ἡ Παρθένος μετέδωκε σ' ὅλους τὸ λαμπρὸ φῶς της.

Ἕπάρχει μία ἀναλογία ἀνάμεσα στὴν Παρθένο καὶ τὸν ἥλιο: τὸ φυσικὸ φῶς παρουσιάζεται σὰν ἡ ὠραιότης τῶν ὀρατῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ ἀνήκῃ στὴ φύση

ὄλων, γιατί τὸ ἔδωσε ὁ Θεὸς μόνο στὸ δίσκο τοῦ ἡλίου, παρόμοια ἀκριβῶς καὶ ἡ ὠραιότης τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅλο τὸ σεμνὸ μεγαλεῖο της φύσεως καὶ ὅλη ἡ χάρη, ὅπως ἀνθοῦσε πρὶν νὰ χάσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ Θεὸ καὶ τὴν ὁποῖα θὰ εἶχε, ἂν εἶχε τηρήσει τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνη πού εἶχε καὶ κείνη πού ἔπρεπε νὰ ἔχῃ, ἀλλὰ δὲν εἶχε, ὅλα αὐτὰ βρέθηκαν συγκεντρωμένα μόνο στὴν Παρθένο καὶ ἐδικαίωσαν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, πράγμα πού ὁ Παῦλος εἶπε γιὰ τὸ Σωτήρα. Ὑπῆρξε ἔτσι ἡ Παρθένος θησαυρὸς ἢ περιουσία ἢ πηγὴ ἢ δὲν ξέρω πῶς ἀλλοιῶς νὰ τὸ πῶ τῆς ἀγιότητος ὄλων τῶν ἀνθρώπων.

Γι' αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὄλων τῶν ἐποχῶν αὐτὴ μόνη κατοίκησε στὸ θυσιαστήριο. Καὶ προσφέρθηκε σὰν μία προπαρασκευαστικὴ καὶ καθαρτήρια θυσία πρὶν ἀπὸ τὸ μεγάλο θύμα γιὰ τὸ καλὸ ὄλου τοῦ γένους. Ἔτσι «πρόδρομος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰσηλθεν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων ὁ Ἰησοῦς».

Σὰν πρόδρομος δὲ τοῦ Σωτήρα εἰσηλθε στὰ ἐνδότερα τοῦ καταπετάσματος ἡ μακαρία Παρθένος καὶ προσέφερε τὸν ἑαυτὸ της στὸν Πατέρα. Καὶ ὁ Ἰησοῦς βέβαια συμφιλίωσε ἀπόλυτα τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸν Πατέρα πεθαίνοντας πάνω στὸ σταυρὸ. Ἐνῶ ἡ μακαρία, μὲ τὸ νὰ προσφερθῆ στὸ Θεό, τόσο μπόρεσε νὰ συμβάλῃ στὴν καταλλαγὴ, ὅσο χρειαζόταν γιὰ νὰ φέρῃ τὸν κυβερνήτη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, νὰ κάνῃ ἀδελφὸ τους τὸν πρεσβευτὴ, αὐτὸν πού ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ γιὰ χάρη τους μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ νὰ διεκδίκησῃ τὴ σωτηρία γι' αὐτοὺς πού ἦσαν πλέον δικοὶ του, πού εἶχαν τὴν ἴδια μὲ αὐτὸν φύση.

Γιατί ὄφειλε νὰ ὁμοιωθῆ κατὰ πάντα μὲ τοὺς ἀδελφούς του, «ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν». Καὶ αὐτὸς βέβαια, ὄντας μέσα στὴ μία του ὑπόσταση καὶ τὰ δύο: καὶ αὐτὸ πού εἴμαστε ἐμεῖς καὶ Θεός, ἔγινε τὸ κοινὸ ὄριο καθεμιᾶς ἀπὸ τὶς δύο φύσεις.

Εἶναι γι' αὐτὸ καὶ ἔνωση τοῦ Θεοῦ μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ καταλλαγὴ καὶ εἰρήνη καὶ ἔρωσ καὶ ὅ,τιδήποτε ἄλλο ὀδηγεῖ πρὸς αὐτά.

Ἐνῶ ἡ μακαρία μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἄνθρωπος, ἐφ' ὅσον καταγόταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ ταιριάζῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὑπέροχη ἀρετὴ της μόνο μὲ τὸν Θεό, αὐτὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους μεγαλύνει καὶ τὸν Θεὸ κινεῖ σὲ ἔρωτα πρὸς τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἐλκύοντάς Τον μὲ τὸ κάλλος της. Καὶ ὁ Σωτήρας βέβαια ἐξόφλησε ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐμεῖς χρωστούσαμε.

Γιατί δὲν ἔνοιωθε ὁ ἴδιος νὰ εἶχε κάμει κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο νὰ εἶναι ὑπεύθυνος, ἀφοῦ «ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν», ἀλλὰ πῆρε πάνω Του τὶς δικές μας ἁμαρτίες καὶ βασανίσθηκε γιὰ χάρη μας. Ἔτσι ἡ πληγὴ ἐνός, πού δὲν εἶχε ἀδικήσει σὲ τίποτα, μὲ τὸ νὰ πάρῃ τὴ θέση τῆς ποινῆς πού ἄξιζε σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πού ἔσφαλαν

τὰ μέγιστα, ἦταν ἀρκετὴ νὰ διαλύσῃ τὶς κατηγορίες ἐναντίον ὄλων.

Ἡ δὲ Παρθένος μὲ τὸ νὰ παρουσιάσῃ μόνῃ αὐτὴ ἀνάμεσα σ' ὄλους τοὺς ἀνθρώπους τὴν ψυχὴ τῆς ἀξία τοῦ Θεοῦ μπόρεσε νὰ ὑπερασπισθῇ καὶ τοὺς ἄλλους.

Γι' αὐτό, ἐνῶ πολλοὶ καὶ πολλὰς φορές δέχθηκαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μηνύματα, μόνο σ' αὐτὴ ὁ Θεὸς εἶπε τὸ «χαῖρε». Γιατί δὲν ὑπῆρξε πρὶν ἀπὸ αὐτὴ κανεὶς πού, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ κατηγορίες, νὰ μπορῇ νὰ εἶναι ἀπαλλαγμένος καὶ ἀπὸ τὴ σχετικὴ ποινή.

Ὅλους πράγματι τοὺς ἔκρινε ὁ Θεὸς ἄξιους νὰ πονοῦν καὶ νὰ βασανίζονται. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἦταν ἡ τιμωρία τῶν ἀνθρώπων γιὰ τὸ ὅτι καταπάτησαν τὸ νόμο τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς καὶ εἰρήνης. Μὲ τὸ νὰ θεωρήσῃ λοιπὸν τὴ μακαρία Παρθένος ἀξία νὰ χαίρεται καὶ μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν ἀποκάλεσε «εὐλογημένη» καὶ «κεχαριτωμένη», φανέρωσε ὅτι δὲν εἶχε νὰ τῆς καταλογίσῃ τίποτε ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἀνθρώπινη φύση ἦταν ὑπεύθυνη.

7. Γιατί ἔπρεπε τὸ καινούργιο θύμα, ποὺ προσφέρθηκε γιὰ μᾶς, οἱ ὁποῖοι εἴχαμε ἀνάγκη ἀπὸ πολλοὺς ἐξαγνισμούς, νὰ εἶναι ἄμωμο καὶ ἅγιο. Ἐὰν βέβαια τὸ θυσιαστήριο, τὸ ὁποῖο ἦταν σχεδίασμα καὶ εἰκόνα τῶν χαρίτων τῆς Παρθένου, ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ πιὸ ἅγιο ἀπὸ ὅλα τὰ ἅγια πράγματα, τί γνώμη θὰ ἔπρεπε νὰ διατυπώσουμε γιὰ τὴν ἴδια τὴν ἀλήθεια;

Γιατί τὸ θυσιαστήριο δὲν ὑστεροῦσε ἀπὸ τὴν Παρθένος μόνο ὅσο ὑπολείπεται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια ἢ σκιὰ καὶ τὸ ἀποτύπωμα τῆς ἀλήθειας, ἀλλὰ ὑπάρχει ἀνάμεσά τους πολὺ μεγαλύτερη, ἄπειρη ἀπόσταση.

Γιατί τὸ θυσιαστήριο τὸ ἐπισκιάζουν, ὅπως εἶπε ὁ Παῦλος, τὰ Χερουβίμ. Ἐνῶ τὴν πολυύμνητη δὲν τὴν ἐπισκιάζουν ἀπλῶς τὰ Χερουβίμ ἢ κάτι σπουδαιότερο ἀπὸ αὐτά, ἀλλὰ ὁ ἴδιος ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖο ὑπηρετοῦν τὰ Χερουβίμ, ἡ δύναμις τοῦ Ὑψίστου, ὅπως ἀνήγγειλε ὁ θειότατος Γαβριήλ. Ἐξ ἄλλου ἡ θυσία εἶναι ἀγιώτερη ἀπὸ τὸ ἱερό, γιατί αὐτὴ ἀκριβῶς τὸ κάνει ἱερό.

Τὸ χρίσμα τοῦ αἵματος εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τὸ ἀγιάζει. Ἀλλὰ ἡ μακαρία Παρθένος τόσο πολὺ εἶναι ἀγιώτερη ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη θυσία, ὥστε νὰ μὴν μπορῇ κανεὶς οὔτε νὰ περιγράψῃ τὴ διαφορὰ.

Γιατί τὸ αἷμα τῆς καινούργιας αὐτῆς θυσίας δὲν τὸ δέχθηκε ἀπλῶς τὸ θυσιαστήριο οὔτε τὸ κατέφαγε ἢ φωτιά, ἀλλὰ τὸ πῆρε πάνω του ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καὶ τὸ φόρεσε σὰν «ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης», ξαναχαρίζοντάς το στοὺς ἀνθρώπους σὰν ὄπλο ἐναντίον κάθε κάκου καὶ κάθε πόνου.

Καὶ δὲν ντράπηκε γι' αὐτὴ τὴν περιβολή, ἀλλὰ τὴν ὀνομάζει ἀντίθετα δόξα καὶ βασιλεία του. Καὶ σωστά, γιατί ὅταν φορώντας αὐτὸ τὸ «ἱμάτιο» πῆρε μέρος στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων λέγει ἡ Γραφή ὅτι «ἔφθασε στὴ γῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Γι' αὐτὴ τὴ βασιλικὴ ἐνδυμασία ρωτοῦσαν οἱ Ἄγγελοι τὸ Σωτήρα: «γιατί εἶναι κόκκινη ἢ στολὴ σου;» Κι αὐτὴ τὴ βασιλεία «ὁ Κύριος ἐβασίλευσε», σύμφωνα μ' αὐτὸ ποὺ λέει ἡ Γραφή. Αὐτὴ τὴ δύναμη κι αὐτὴ τὴ δόξα φόρεσε. Μ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν περιβολὴ καὶ μ' αὐτὴ τὴ ζώνη νίκησε τὸ Διάβολο, ἄρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια του κι ἐλευθέρωσε τοὺς δεμένους, ἀλυσσοδένοντας τὸν ἴδιο. Κι ἔγινε σ' ἐμᾶς τοὺς σωσμένους ἢ σάρκα τοῦ Σωτήρα «δύναμις Θεοῦ», ὅπως γράφει ὁ Παῦλος.

Ὡ πόσο πρωτοφανὴ καὶ ὑπέροχα εἶναι αὐτὰ τὰ μυστήρια! Πόσο θαυμαστὴ αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη! Ὡ μεγαλεῖο ψυχῆς, ποὺ μὲ τέτοια ἀγνότητα στόλισε τὸ σῶμα της! Ὡ σῶμα ποὺ ξεπερνώντας τὴ φύση του τόσο πολὺ ὑψώθηκε μαζὶ μὲ τὴν ψυχὴ!

Ὡ φῶς λαμπρὸ ποὺ καταύγασε ἐκεῖνο τὸ νοῦ! «Τί νὰ πῶ καὶ τί νὰ διαλαλήσω»; ρωτᾷ ἐκπληκτὸς ὁ προφήτης. Τὸ Θεό, ποὺ κανένας ποτὲ δὲν περιέλαβε τόπος, ποὺ ἡ κτίσις ὅλη, κι ἂν ἀκόμα γίνη μύριες φορές μεγαλύτερη, δὲν τὸν χωρεῖ, Αὐτὸν τὸν περιέβαλε μὲ τὸ αἷμα της ἡ Παρθένης.

Κι ὄχι ἀπλῶς τὸν περιέβαλε, ἀλλὰ τοῦ ὕφανε μὲ τὸ αἷμα της τέτοιο χιτώνα, ποὺ ἀπὸ κάθε ἄποψη νὰ ταιριάζη στὸ βασιλιά. Ἄν καὶ βέβαια δὲν ἐνώθηκε ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἀνθρώπινη σάρκα ἀπλῶς ὅσο τὸ σῶμα ἐνώνεται μὲ τὸ ἐνδυμα οὔτε ἡ ἀνθρώπινη φύση ἔλαβε μέρος στὴ θεία ἀκτίνα ὅσο ἡ στολὴ στὴ βασιλικὴ εὐτυχία.

Ἀλλὰ τόσο μόνο ἐπιτρέπεται νὰ ὀνομάσουμε τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτήρα περιβολὴ καὶ ἐνδυμασία, ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ ὅτι δὲν ἔχει γίνῃ σύγχυση ἀνάμεσα στὶς δύο φύσεις, ἀλλὰ ὅτι ἡ κάθε μία μένει ἀκέραιη καὶ διατηρεῖ ὅλα τὰ ιδιώματά της.

Ἐνῶ σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ὑπόλοιπα, τόσο πολὺ ξεπερνᾷ ἡ πραγματικότης αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὅσο ἡ τελεία ἐνωση τὴν πλήρη διαίρεση. Γιατί αὐτὴ ἡ ἐνωση οὔτε μπορεῖ νὰ γίνῃ παράδειγμα σὲ τίποτε ἄλλο οὔτε ἀπὸ κανένα ἄλλο παράδειγμα μπορεῖ νὰ ἐκφρασθῇ. Ἀλλὰ εἶναι μία ἐνωση μοναδική, πρωτοφανὴς καὶ ἀνεπανάληπτη.

Γιατί τὸ αἷμα τῆς μακαρίας ἔγινε αἷμα Θεοῦ —πῶς νὰ τὸ ἐκφράσω;— καί, συμμετέχοντας τόσο στενὰ σὲ καθετὶ ποὺ Αὐτὸς εἶχε, ἀναδείχθηκε ὁμότιμο καὶ ὁμόθρονο καὶ ὁμόθεο μὲ τὴ θεία φύση. Σὲ τέτοιο ὕψος ἀγιότητος ἔφθασε ἡ Παρθένης, τόσο ἡ ἀρετὴ της ξεπερνᾷ κάθε ἀνθρώπινο νοῦ!

8. Ἄνθρωπος ἦταν. Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐβλάστησε. Κι ἦταν μέτοχος σὲ κάθε

κοινὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Δὲν κληρονόμησε ὅμως τὴν ἴδια νοοτροπία οὔτε παρασύρθηκε ἀπὸ τὴν τόσο μεγάλη κακία ποὺ ἐπικρατεῖ σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ.

Ἀλλὰ νίκησε τὴν ἁμαρτία κι ἀντιστάθηκε στὴ φθορὰ τῆς φύσεώς μας κι ἔδωσε τέλος στὴν κακία. Ἐγινε ἔτσι αὐτὴ ἡ ἴδια ἅγια ἀπαρχὴ καὶ βάδισε πρώτη καὶ ὑπῆρξε ὁδηγὸς τῶν ἀνθρώπων στὸ δρόμο πρὸς τὸ Θεό.

Γιατί διατήρησε τὴ θέλησή της τόσο καθαρὴ, σὰν νὰ ἦταν μόνη της σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, σὰν νὰ μὴν ὑπῆρχε κανεὶς ἄλλος ἄνθρωπος οὔτε κανένα ἄλλο πλάσμα νὰ εἶχε ποτὲ δημιουργηθῆ, σὰν νὰ βρισκόταν μόνη μπροστὰ στὸ μόνο Θεό.

Δὲν συγκέντρωσε τὴν προσοχή της σὲ κανένα ἀπὸ τὰ κτίσματα οὔτε προσηλώθηκε σὲ τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ ὅ,τι ὑπάρχει στὸν κόσμο. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας στιγμή ποὺ ἦρθε ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀποχωρίσθηκε κατὰ τὸ καλύτερο μέρος.

Κι ἔτσι, ἔχοντας ξεπεράσει ὅλη τὴν κτίση, τὴ γῆ, τὸν οὐρανὸ, τὸν ἥλιο, τὰ ἀστέρια, τὸν ἴδιο τὸ χορὸ τῶν Ἀγγέλων, ποὺ περιβάλλει τὸ Θεό, δὲν σταμάτησε παρὰ ἀφοῦ ἐνώθηκε μὲ τὸν καθαρὸ Θεό, ἡ καθαρὴ.

Κι ἀναδείχθηκε ἱερώτερη ἀπὸ τὶς θυσίαι, τιμιώτερη ἀπὸ τὰ θυσιαστήρια γιὰ τὸ Θεό, τόσο πιὸ ἅγια ἀπὸ τοὺς δικαίους καὶ τοὺς προφῆτες καὶ τοὺς ἱερεῖς, ὅσο ἁγιώτερος ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἀγιάζονται εἶναι ἐκεῖνος ποὺ τοὺς ἀγιάζει.

Γιατί βέβαια κανεὶς δὲν ἦταν ἅγιος πρὶν γεννηθῆ ἡ μακαρία. Αὐτὴ πρώτη καὶ μοναδική, ἀπαλλαγμένη ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, παρουσιάσθηκε νὰ εἶναι πραγματικὰ ἅγια, καὶ ἅγια ἀγίων κι ὅ,τι ἀκόμη περισσότερο θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῆ.

Κι ἄνοιξε καὶ στοὺς ἄλλους τὴν πόρτα τῆς ἀγιωσύνης μὲ τὸ νὰ ἔχη προετοιμασθῆ κατάλληλα γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Σωτήρα, ἀπὸ ὅπου ἦλθε ἡ ἀγιότης καὶ στοὺς προφῆτες καὶ στοὺς ἱερεῖς καὶ σὲ ὅποιονδήποτε ἄλλον ἀξιώθηκε νὰ συμμετάσχη στὰ θεῖα μυστήρια.

Γιατί ὁ καρπὸς τῆς Παρθένου εἶναι ἐκεῖνος ποὺ πρῶτος καὶ μόνος ἔφερε τὴν ἀγιότητα στὸν κόσμο. Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνει ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὁ μακάριος Παῦλος: «πρόδρομος γιὰ χάρη μας εἰσῆλθε ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ ἅγια».

Γιατί, ἂν συμβαίη νὰ λέγεται ὅτι καὶ πρὶν νὰ ἔρθῃ ὁ Σωτὴρας πολλοὶ ἄνθρωποι ἀξιώθηκαν νὰ ἔχουν αὐτὴ τὴν ἐπωνυμία, αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι ἔλαβαν μέρος στὰ μυστήρια τῆς θείας οἰκονομίας, συμμετέχοντας στὶς προτυπώσεις τους.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο λέγει ὁ Παῦλος ὅτι καὶ πρὶν ἀκόμη «ὄνειδισθῆ» ὁ Χριστός, ὁ Μωυσῆς προτίμησε «ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς Αἰγύπτου τὸν ὄνειδισμὸ τοῦ Χριστοῦ». Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο καὶ πρὶν ἀκόμη νὰ ἔλθῃ στὴ γῆ ὁ ἄρτος «ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς», πρὶν νὰ δοθῆ στοὺς ἀνθρώπους τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον —ἀφοῦ «ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχε ἀκόμη δοξασθῆ»—ἦταν δυνατὸν στοὺς Ἑβραίους τὸ βάπτισμα καὶ ἡ πνευματικὴ μετάδοση ψωμοῦ καὶ νεροῦ. Καὶ ἀκόμη, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ εἶναι καλὰ παρασκευασμένοι γιὰ τὴν ἀληθινὴ ἀγιότητα κι ἔτοιμοι νὰ ὑποδεχθοῦν, τὴν ἀκτίνα ἐκείνη ἀπὸ τὴν ὁποία ἀνέτειλε ἡ σωτηρία.

Μὲ αὐτὰ συμφωνεῖ ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Σωτὴρας: «ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν ἵνα καὶ αὐτοὶ ὣσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ». Ἔτσι καταλαβαίνουμε πῶς οἱ παλιοὶ ἐκεῖνοι ἅγιοι, μιὰ καὶ ὁ Σωτὴρας δὲν εἶχε ἀκόμη φανερωθῆ, δέχθηκαν τὸν ἁγιασμὸ διὰ μέσου σκιῶν καὶ συμβόλων.

Εἶναι αὐτὸ ποὺ λέγει ὁ Παῦλος, ὅτι δηλαδὴ «ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἅγιοι ἄνδρες, καίτοι ἔλαβαν ἐγκωμιαστικὴ μαρτυρία γιὰ τὴν πίστη τους, δὲν ἀπήλαυσαν τὴν ὑπόσχεση τῆς οὐράνιας κληρονομιάς...γιὰ νὰ μὴν τελειωθοῦν χωρὶς ἐμᾶς»!

9. Καὶ γιατί ἀναφέρω τοὺς προφῆτες, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦταν δυνατὸν οὔτε ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ Ἄδη νὰ ἐλευθερωθοῦν, πρὶν νὰ λάβουν τὶς δωρεές τῆς Παρθένου, ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Ἀγγέλους καὶ τοὺς Ἀρχαγγέλους, τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ, εἶναι ἀγιώτερη ἢ μακαρία;

Ἄν πάλι προσφέρεται σὰν βραβεῖο τῆς ἀγιότητος κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο σὲ ὅλους ὁ Θεός, τὸν κερδίζει ὅμως περισσότερο ἐκεῖνος ποὺ ἔχει καλύτερα προπαρασκευασθῆ, πῶς δὲν εἶναι ἀναγκαῖο νὰ κρίνουμε τὴν ἀγιότητα ἀπὸ τὰ βραβεῖα καὶ νὰ χρησιμοποιοῦμε σὰν βέβαιο μέτρο τῆς τὸ πόσο ὁ καθένας βρίσκειται κοντὰ στὸ Θεό;

Ἄλλὰ ἡ Ἁγία Γραφὴ λέγει ὅτι τὰ Χερουβὶμ στέκονται γύρω ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ δέχονται τὶς θεῖες ἀκτίνες Του, χωρὶς οὔτε νὰ τολμοῦν νὰ Τὸν ἀτενίσουν. Ἐνῶ ἡ Παρθένος, κατὰ ἓνα πρωτοφανῆ κι ἀπερίγραπτο τρόπο, περιέλαβε μέσα τῆς αὐτὸν ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ χωρέσῃ κανένας τόπος.

Καὶ δὲν δέχθηκε μέσα τῆς ἀπλῶς κάποια θεία λαμπρότητα καὶ δόξα, ἀλλὰ τὴν ἴδια τὴν ὑπόσταση τοῦ Θεοῦ. Ὅσο λοιπὸν φανερώτερα ἐνώθηκε ὁ Θεὸς μὲ τὴν Παρθένο, παρὰ μὲ τὰ Χερουβὶμ —κι ἡ διαφορὰ εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε νὰ μὴ μπορῆ οὔτε νὰ

περιγραφή—τόσο αγιώτερη κι ιερώτερη είναι ή Παρθένος.

Όλες πράγματι τὶς ὑπάρξεις, διὰ μέσου τῶν ὁποίων φανερώνεται ἰδιαίτερα ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ἡ Παρθένος τὶς ξεπερνᾷ στὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀγιότητα, ὅπως ἀκριβῶς ἀπὸ ὅλα τὰ σώματα εἶναι φυσικὸ νὰ εἶναι καθαρώτερα ἐκεῖνα ποὺ βρίσκονται πιὸ κοντὰ στὸ φῶς. Γιατί, ἀφοῦ ὁ Θεὸς βρίσκεται κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο παντοῦ, ἡ διαφορετικὴ φανέρωσή Του πρέπει νὰ συμπεράνουμε ὅτι ὀφείλεται στὰ κτίσματα.

Κι ἂν αὐτὸ εἶναι σωστό, ποιὸς τότε δὲν ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ Παρθένος εἶναι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀγγέλους πιὸ ἱερή; Γιατί βέβαια διὰ μέσου τῶν Ἀγγέλων δόθηκαν στοὺς ἀνθρώπους οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ὁ παλαιὸς νόμος, ὁ «δι' Ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος», ὅπως εἶπε ὁ Παῦλος, καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα ποὺ φανέρωναν τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Ἐνῶ ἡ Παρθένος δὲν ἀνήγγειλε τὸ Θεὸ ὡς αὐτὸ μόνο τὸ σημεῖο, ἀλλὰ ἀποκάλυψε στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἴδια τὴν ἐνυπόστατη Σοφία τοῦ Θεοῦ.

Κι ὄχι ἀπλῶς μὲ σημεῖα καὶ εἰκόνες, ἀλλὰ μὲ τρόπο ἄμεσο, φανέρωσε δηλαδὴ τὸν ἴδιο τὸ Θεό, τὸ Σωτήρα, κι αὐτὸ ὄχι μόνο στοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ στὶς ἀγγελικὲς Ἀρχές καὶ Ἐξουσίες, γιατί «ἔπρεπε νὰ γίνῃ γνωστὴ, λέγει ὁ Παῦλος, καὶ στὶς Ἀρχές καὶ στὶς Ἐξουσίες ἡ πολυποίκιλη σοφία τοῦ Θεοῦ». Καὶ δὲν εἶπε: «γιὰ νὰ γίνῃ περισσότερο γνωστὴ», σὰν νὰ εἶχε καὶ προηγουμένως ὡς ἓνα σημεῖο γίνῃ γνωστὴ, ἀλλὰ ἀπλῶς: «γιὰ νὰ γίνῃ γνωστὴ».

Γιατί θέλει ἔτσι, νομίζω, νὰ ὑποδηλώσῃ ὅτι ἡ πρὶν ἀπὸ τὴν Παρθένο γνώση τοῦ Θεοῦ ἦταν τόσο ἀμυδρή, ὥστε νὰ μὴν μπορῆ νὰ γίνῃ καμμιά σύγκριση μὲ τὴ δεύτερη, αὐτὴ ποὺ μᾶς ἔφερε ἡ Παρθένος. Γίνεται λοιπὸν φανερὸ ὅτι ὄχι μόνο στοὺς ἀνθρώπους, τοὺς δικαίους καὶ τοὺς ἀδίκους, τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὲς τὶς ὑπερκόσμιες δυνάμεις φανέρωσε τὸν Ἥλιο τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ Παρθένος εἶναι ἐπομένως τόσο ἀνώτερη ἀπὸ ὅλα τὰ κτίσματα, ὅσο αὐτὰ ποὺ πραγματοποίησε γιὰ τὴ σωτηρία μας ὁ Σωτήρας εἶναι ἀδύνατο νὰ συγκριθοῦν μὲ ὅ,τιδήποτε ἄλλο.

Καὶ πράγματι, ἐὰν τόσο πολὺ καλύτερους ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ἔκαμε τοὺς Ἀγγέλους, ὥστε νὰ ὑποστηρίξῃ ὁ Ἀπόστολος ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ ὁποιαδήποτε σύγκριση ἀνάμεσα στὴ δεύτερη καὶ στὴν πρώτη τους εὐτυχία, ἃς ἐξετάσουμε πόσο μεγάλη εἶναι αὐτὴ ἡ ὑπεροχή.

Γιατί, ἂν «τὸ μικρότερο εὐλογῆται ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο», ὅπως λέγει ἡ Γραφή, ποῖα

σύγκριση μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στο να εύεργετη κανείς και στο να εύεργετηται; Γι' αυτό το λόγο ο προφήτης έβλεπε την Παρθένο να είναι ο θρόνος του Θεού και μάλιστα ένας θρόνος «ύψηλός και έπηρμένος», ενώ τα Χερουβίμ τα έβλεπε γύρω από το θρόνο. Κι όχι απλώς γύρω από το θρόνο, αλλά και να στέκονται με συστολή και με φόβο, χωρίς να τολμούν ούτε να τον αντικρύσουν.

Η παράδοση λέγει, επί πλέον, ότι οι Άγγελοι άγρυπνούν πάντοτε κι ότι δεν υπάρχει τέρμα στις προς το Θεό ύμνωδίες τους. Αλλά τόσο πιο πολύ πρέπει να θεωρήσουμε ότι ισχύει και αυτό για την Παρθένο —και δεν έννοω μόνο μετά την έκδημία της από τη γή, αλλά κι όταν ακόμη ήταν σ' αυτήν έδω τη ζωή— όσο περισσότερο αισθάνθηκε αυτή τη θεία άκτίνα.

Γιατί και στις Δυνάμεις, που κυκλώνουν το Θεό, περισσότερο από ό,τιδήποτε άλλο ξυπνά το ζήλο και τις κάνει να άγρυπνούν το ότι έχουν γευθί τις θείες εύεργεσίες. Όστε εκείνο που στους άλλους άγιους συμβαίνει αφού αποχωρισθούν το σωμα, το να είναι δηλαδή άμετακίνητοι στο άγαθό και στην άρετή, στην Παρθένο συνέβη και πριν ακόμη αποθέσει το σωμα Της.

10. Και αυτό ήταν φυσικό έπακόλουθο. Γιατί βέβαια το σωμα της Παρθένου, το οποίο θα έπρεπε κανονικά να παραμερισθί, είχε ξεπεράσει την όνομασία του. Και ήταν σωμα όχι ψυχικό, ούτε τίποτε άλλο, αλλά, όπως λέγει ο Παύλος, «σωμα πνευματικό», αφού το Πνεύμα είχε σκηνώσει μέσα του και είχε μεταθέσει όλους τους νόμους της φύσεως. Αλλά, ανεξάρτητα από αυτά, το σωμα το οποίο, όταν υπήρχε σ' εκείνους (τους άγιους), δεν τους επέτρεπε να στραφοούν και να προσκολληθούν στο Θεό, βοηθούσε υπερβολικά τη μακαρία Παρθένο.

Γιατί σ' εκείνους, και όταν ακόμη είχαν πληρωθί από κάθε έπιθυμία να βρίσκονται κοντά στο ακρότατο έπιθυμητό και όταν είχαν όλη τη νοερή δύναμη για τη θεωρία του άληθινά Όντος, δεν ήταν δυνατό να προχωρήσουν προς κάτι άλλο, πολύ λιγώτερο δέ να στρέψουν έξ ολοκλήρου το νού τους, όπως στρέφουμε το βλέμμα, έπειδή όλα τα όρατά πράγματα έμπαιναν μεταξύ τους.

Ποιός όμως δεν γνωρίζει ότι όλα αυτά έλαβαν χώρα στην Παρθένο πέρα από κάθε λογική κατανόηση και ότι αυτή μόνη δέχθηκε μέσα της το Θεό με τρόπο που δεν μπορεί να περιγραφί;

Γίνεται έπομένως φανερό ότι και πριν πέραση στην άλλη ζωή, είχε μέσα της άμετακίνητο το υπέροχο εκείνο άγαθό και τη θαυμαστή άρετή της. Είχε από τώρα τα μέλλοντα άγαθα κι έβασίλευσε από την παρούσα ζωή με τη βασιλεία που προορίζεται για τους δικαίους. Κι έζησε μέσα στο ρεύμα αυτής έδω της ζωής τη μόνιμη, αυτή που είναι κρυμμένη «έν τω Χριστώ» και που γι' Αυτή φανερώθηκε

ἀπὸ τώρα.

Γιατί ἔπρεπε βέβαια νὰ ὑπάρξουν ὅλα τὰ πράγματα μὲ ἕναν καινούργιο τρόπο γιὰ τὴν μακαρία, μπρὸς στὴν ὁποία ὑποχώρησαν καὶ τῆς φύσεως οἱ νόμοι. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ἡ ἴδια νὰ δείξη ἀνυμνώντας τὶς θεῖες εὐεργεσίες πὺ ἀξιώθηκε νὰ λάβῃ καὶ εἶπε: «ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός».

11. Τί πρωτοφανῆ τὰ κατορθώματα! Τί ὑπέροχοι οἱ ἀγῶνες! Καὶ ὅμως μετὰ τὰ βραβεῖα καὶ τὰ στεφάνια πὺ ἔλαβε, μετὰ δηλαδὴ τὸν Ἥλιο τῆς δικαιοσύνης πὺ δέχθηκε μέσα της καὶ μὲ τὸν ὁποῖον ἐνώθηκε, δοκίμασε γιὰ χάρη μας θλίψεις καὶ ὀδύνες, «ἀντὶ τῆς χαρᾶς πὺ βρισκόταν μπροστὰ της».

Καὶ συμμετεῖχε μὲ τὸν Υἱὸ της στὴν αἰσχύνῃ καὶ στὶς ὕβρεις καὶ σὲ ὅλα ὅσα ἀποκάλυπταν τὴ φτώχεια, στὴν ὁποία ἦρθε γιὰ χάρη μας. Καὶ ἀνεχόταν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ φαινομενικοῦ πατέρα του (τοῦ Ἰωσήφ), καὶ μακροθυμοῦσε, παίρνοντας τὸ μέρος τοῦ Υἱοῦ της γιὰ τὴ δική μου σωτηρία.

Κι ὅταν Ἐκεῖνος ἔκανε τὰ θαύματά του κι ἐπανόρθωνε τὴ φύση, ἦταν πάντα κοντὰ του. Κι ὅταν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους εὐεργετοῦσε τὸν φθονοῦσαν καὶ τὸν μισοῦσαν, ἡ Παρθένος πονοῦσε μαζί του κι ἐδεχόταν τὰ βέλη τοῦ μίσους των.

Ἄφοῦ, κινούμενη ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ φιλανθρωπία της, πρώτη αὐτὴ παρότρυνε τὸν Υἱὸ της πρὸς αὐτὲς τὶς εὐεργεσίες, κι αὐτὸ πρὶν ἀκόμη νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα του —«οὔπω ἦκει ἡ ὥρα μου», εἶπε ὁ ἴδιος— πράγμα πὺ φανερώνει καθαρὰ πόση παρρησία ἔδωκε στὴ μητέρα του, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ ἀλλάξῃ ἀκόμη καὶ τὰ χρονικὰ ὅρια, πὺ αὐτὸς εἶχε καθορίσει.

Ὅταν πάλι χρειάσθηκε νὰ ὑποφέρῃ γιὰ μᾶς ὁ Σωτήρας καὶ νὰ πεθάνῃ, πόσο μεγάλες ἦσαν οἱ ὀδύνες, μὲ τὶς ὁποῖες τοῦ συμπαραστάθηκε ἡ Παρθένος! Τί βέλη τὴν διαπέρασαν! Γιατί κι ἂν ὁ Υἱὸς της ἦταν μόνο ἄνθρωπος καὶ τίποτε ἄλλο, τίποτε ὀδυνηρότερο δὲν θὰ μπορούσε νὰ προσθέσῃ κανεὶς σὲ μία μητέρα.

Ἄλλὰ τώρα εἶναι ὁ μόνος Υἱὸς της, πὺ τὸν ἔφερε στὸν κόσμον μόνῃ της, κατὰ τρόπο παράδοξο, πὺ δὲν λύπησε ποτὲ οὔτε τὴν ἴδια οὔτε κανέναν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πὺ τοὺς εὐεργέτησε, ἀντίθετα, ὅλους τόσο, ὥστε νὰ ξεπεράσῃ ὅλες τὶς προσδοκίες τους.

Τί λοιπὸν συναισθήματα εἶναι φυσικὸ νὰ εἶχε ἡ Παρθένος, ὅταν ἔβλεπε τὸν Υἱὸ της σὲ τόσο φοβερὸς ὀδύνες, αὐτὸν πὺ ἦταν ὁ εὐεργέτης τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, «τὸν πρᾶον, τὸν ταπεινὸν τῆ καρδία», αὐτὸν πὺ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ «ἐρίζων οὐδὲ κραυγάζων», τὸν ὁποῖον κανεὶς ποτὲ δὲν μπορούσε νὰ κατηγορήσῃ γιὰ τὸ παραμικρό, ὅταν τὸν ἔβλεπε νὰ σέρνεται ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἄγρια θηρία, νὰ

γυμνώνεται, νὰ δέρνεται, νὰ κρίνεται ἄξιος τῆς χειρότερης καταδίκης, νὰ πεθαίνει τὸν ἐξευτελιστικώτερο θάνατο μαζί μὲ τοὺς ἁμαρτωλότερους ἀνθρώπους, ἔξω ἀπὸ κάθε ἔννοια δικαιοσύνης καὶ νόμου, ὅπως συμβαίνει σὲ τυραννικὰ καθεστῶτα;

Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι τέτοια ὁδύνη ποτὲ σὲ κανέναν ἄνθρωπο δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξη. Γιατί, ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ κλαῖμε γι' αὐτοὺς ποὺ ἀδικοῦνται, τίποτε δὲν εἶναι τόσο ἄδικο, ὅσο ὁ θάνατος μὲ τὸν ὁποῖο πέθανε ὁ Σωτήρας.

Μολονότι κανένας βέβαια δὲν ἀδικήθηκε ἐξ ὀλοκλήρου ξεπληρώνοντας τὴν ποινή, μὲ τὴν ὁποία καταδικάσθηκε, ἔστω κι ἂν ὁ ἴδιος δὲν ἔνοιωθε ἐνοχὴ γιὰ τίποτε ἀπὸ αὐτά, γιὰ τὰ ὁποῖα καταδικάστηκε, γιατί ἀσφαλῶς ἔπραξε ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσε δίκαια νὰ κατηγορηθῆ.

Ἐνῶ γιὰ τὸ Σωτήρα, λέγει ὁ προφήτης ὅτι «ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν». Ἄν πάλι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μὴ βασανιζώμαστε γιὰ τὶς συμφορές, ποὺ τυχαίνουν στοὺς δικούς μας, εἶναι φανερὸ ὅτι κανεὶς ποτὲ δὲν εἶχε τόσο στενὸ δεσμὸ μὲ ἄλλον ἄνθρωπο, ὅσο ἡ Παρθένος μὲ τὸ Σωτήρα. Γι' αὐτὸ τὴν ὥρα τῶν Παθῶν κατέλαβε τὴν Παρθένο θλίψη ὑπερβολικὴ καὶ ἀπερίγραπτη, τέτοια ποὺ παραπλήσια ποτὲ δὲν ἔνοιωσε ἄνθρωπος.

Γιατί αὐτὴ εἶδε τὴ Σταύρωση σὰν μητέρα, ἀλλὰ καὶ σὰν ἄνθρωπος μὲ σωστὴ κρίση, σὰν κάποιος ποὺ μπορεῖ νὰ διακρίνη καθαρὰ τὴν ἀδικία.

12. Ἐπρεπε βέβαια νὰ λάβη μέρος σὲ καθετὶ ποὺ ἔκανε ὁ Υἱὸς τῆς γιὰ τὴ σωτηρία μας. Ὅπως τοῦ μετέδωκε τὸ αἷμα καὶ τὴ σάρκα τῆς κι ἔλαβε ἀμοιβαία μέρος στὶς δικές του χάριτες, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο ἔλαβε μέρος καὶ σὲ ὅλους τοὺς πόνους καὶ τὴν ὁδύνη του. Κι αὐτὸς βέβαια καρφωμένος στὸ σταυρὸ δέχθηκε στὴν πλευρὰ τὴν λόγχη, ἐνῶ διαπέρασε τὴν καρδιὰ τῆς Παρθένου ρομφαία, ὅπως ἀνήγγειλε ὁ ἀγιώτατος Συμεών.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μαρτύρια τὰ προξενοῦσαν οἱ «κύνες» ἐκεῖνοι ἀπὸ κοινοῦ στὸν Υἱὸ καὶ στὴ μητέρα. Τὸ ἴδιο κι ὅταν χρησιμοποιώντας παλαιότερους λόγους τοῦ τὸν κατηγοροῦσαν σὰν ἀλαζόνα κι ὅταν τὸν ὀνόμαζαν πλάνο κι ἀγωνίζονταν ν' ἀποδείξουν τὴν πλάνη του.

Ἔτσι, χάρις σ' αὐτὲς τὶς ὁμοιότητες αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη ποὺ ἔγινε «συμμορφος» μὲ τὸ θάνατο τοῦ Σωτήρα καὶ γι' αὐτὸ ἔλαβε πρὶν ἀπὸ ὅλους μέρος καὶ στὴν ἀνάστασή Του. Γιατί, ὅταν ὁ Υἱὸς τῆς διέλυσε τὴν τυραννία τοῦ Ἄδη κι ἀναστήθηκε, τὸν εἶδε βέβαια καὶ τὸν ἄκουσε καὶ τὸν προέπεμψε, ὅσο ἦταν δυνατόν, καθὼς ἔφευγε γιὰ τὸν οὐρανὸ καὶ πῆρε, μετὰ τὴν Ἀνάληψη, τὴ θέση του ἀνάμεσα στοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους του, αὐξάνοντας ἔτσι τὶς εὐεργεσίες μὲ τὶς ὁποῖες Ἐκεῖνος εὐεργέτησε τὴν ἀνθρώπινη φύση,

«ἀναπληρώνοντας», δηλαδή, πιὸ ἄξια ἀπὸ ὅλους «τὰ ὑστερήματα τοῦ Χριστοῦ». Γιατί σὲ ποιὸν ἄλλο μποροῦσε ὅλα αὐτὰ νὰ ταιριάζουν παρὰ στὴ μητέρα;

Ἦταν ὅμως ἀνάγκη ἢ παναγία ἐκείνη ψυχὴ νὰ χωρισθῆ ἀπὸ τὸ ὑπεράγιο ἐκεῖνο σῶμα. Καὶ χωρίζεται βέβαια καὶ ἐνώνεται μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ Υἱοῦ τῆς, μὲ τὸ πρῶτο φῶς ἐνώνεται τὸ δεῦτερο.

Καὶ τὸ σῶμα, ἀφοῦ ἔμεινε γιὰ λίγο στὴ γῆ, ἀναχώρησε κι αὐτὸ μαζὶ μὲ τὴν ψυχὴ. Γιατί ἔπρεπε νὰ πέραση ἀπὸ ὅλους τοὺς δρόμους ἀπὸ τοὺς ὁποίους πέρασε ὁ Σωτήρας, νὰ λάμψη καὶ στοὺς ζωντανοὺς καὶ στοὺς νεκρούς, νὰ ἀγιάση διὰ μέσου ὅλων τὴν ἀνθρώπινη φύση καὶ νὰ λάβῃ ἀμέσως μετὰ τὸν ἀρμόζοντα τόπο.

Τὸ δέχθηκε ἔτσι γιὰ λίγο ὁ τάφος, τὸ παρέλαβε δὲ καὶ ὁ οὐρανός, αὐτὸ τὸ πνευματικὸ σῶμα, τὴν καινὴ γῆ, τὸ θησαυρὸ τῆς δικῆς μας ζωῆς, τὸ τιμιώτερο ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, τὸ ἀγιώτερο ἀπὸ τοὺς Ἀρχαγγέλους.

Ξαναδόθηκε ἔτσι ὁ θρόνος στὸν βασιλιά, ὁ παράδεισος στὸ ξύλο τῆς ζωῆς, ὁ δίσκος στὸ φῶς, στὸν καρπὸ τὸ δένδρο, ἡ μητέρα στὸν Υἱό, ἄξια καθόλα ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

13. Ποιὸς λόγος εἶναι ἀρκετὸς γιὰ νὰ ὑμνήσῃ, ὦ μακαρία, τὴν ἀρετὴ σου, τὶς χάριτες ποὺ σοῦ δώρισε ὁ Σωτήρας, αὐτὲς ποὺ Σὺ δώρισες στὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων; Κανείς, ἔστω κι ἂν «λαλῆ τὶς γλῶσσες τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀγγέλων», ὅπως θάλεγε ὁ Παῦλος. Προσωπικά μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ νὰ καταλαβαίνῃ κανείς καὶ νὰ διακηρύσσει σωστὰ καὶ ὅπως πρέπει τὰ μεγαλεῖα Σου ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς αἰώνιας μακαριότητος, ποὺ ἀποκεῖται στοὺς δικαίους.

Γιατί κι αὐτὰ «ὀφθαλμὸς δὲν τὰ εἶδε καὶ αὐτὶ ἀνθρώπινο δὲν τὰ ἄκουσε» κι «ὁ κόσμος ὀλόκληρος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ χωρέσῃ», σύμφωνα μὲ τὸν περιώνυμο Ἰωάννη. Τὰ δικά Σου μεγαλεῖα ἀνήκουν μόνο στὸ χῶρο ἐκεῖνο ὅπου ὁ οὐρανὸς εἶναι καινὸς καὶ ἡ γῆ καινὴ, τὸ χῶρο ποὺ φωτίζεται ἀπὸ τὸν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης, ὁ ὁποῖος ἥλιος οὔτε προηγεῖται οὔτε ἔπεται ἀπὸ τὸ σκοτάδι, ἐκεῖ ὅπου ὑμνητῆς τῶν μεγαλείων Σου εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Σωτήρας καὶ Ἄγγελοι αὐτοὶ ποὺ χειροκροτοῦν.

Σ' αὐτὸν μόνο πράγματι τὸ χῶρο μπορεῖ νὰ σοῦ προσφερθῆ ἢ ὑμνωδία πού σοῦ ἀξίζει. Οἱ ἀνθρωποὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀλοκληρώσουμε τὴν ὑμνησὴ Σου. Τόσο μόνο μποροῦμε νὰ Σὲ ὑμνήσουμε, ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ ἀγιάσουμε τὴ γλῶσσα καὶ τὴν ψυχὴ μας. Γιατί καὶ μόνο ἓνας λόγος καὶ μία ἀνάμνηση, ποὺ ἀναφέρεται σὲ κάποιον ἀπὸ τὰ δικά Σου μεγαλεῖα, ἀνυψώνει τὴν ψυχὴ καὶ κάνει καλύτερο τὸ νοῦ καὶ μᾶς μετατρέπει ὅλους ἀπὸ σαρκικοὺς σὲ πνευματικοὺς καὶ ἀπὸ βέβηλους σὲ ἀγίους.

Ἄλλ', ὦ Παρθένε, Σὺ ποὺ εἶσαι κάθε ἀγαθό, καθετὶ ποὺ ξέρουμε σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ κι

ὅ,τι θὰ μάθουμε, ὅταν ἀφήσουμε τὸν κόσμο! Ὡ Σύ, ποὺ ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν ἑαυτό σου ὁδήγησες καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς τὴ μακαριότητα καὶ τὴν ἁγιωσύνη!

Ὡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καὶ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὁδὸς ποὺ ὁδηγεῖ στὸν Σωτήρα καὶ θύρα καὶ ζωὴ, Σὺ ποὺ εἶσαι ἀξία νὰ ὀνομάζεσαι μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα μὲ τὰ ὁποῖα προσφωνήθηκε γιὰ τὴ σωτηρία ποὺ μᾶς χάρισε ὁ Σωτήρας. Γιατί αὐτὸς εἶναι ὁ αἴτιος καὶ Σὺ ἡ «συναίτιος» τοῦ δικοῦ μου ἁγιασμοῦ καὶ ὅλων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὸ Σωτήρα διὰ μέσου Σου καὶ τῶν δικῶν Σου ἀπήλαυσα· μόνο Αἷμα δικό Σου εἶναι τὸ αἷμα ποὺ καθαρίζει τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου.

Δικό Σου μέλος εἶναι τὸ σῶμα μέσα στὸ ὁποῖο ἁγιάστηκα, μέσα στὸ ὁποῖο βρίσκεται ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ κάθε ἐλπίδα σωτηρίας. Δικό Σου σπλάχνο εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ὡ Σὺ Παρθένε, ποὺ εἶσαι ἀνώτερη ἀπὸ κάθε ἔπαινο κι ἀπὸ κάθε ὄνομα, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ σὲ χαρακτηρίσει, δέξου αὐτὸν τὸν ὕμνο μας καὶ μὴν παραβλέψης τὴν προθυμία. Καὶ δῶσε νὰ μπορέσουμε νὰ κατανοήσουμε καὶ νὰ ψάλλουμε κάπως καλύτερα τὰ μεγαλεῖα Σου καὶ τώρα, σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὴν, στὴν αἰωνία. Ἀμήν.

Πηγή: agiazoni.gr